

መጽሐፈ ዳንኤል - ቁጥር 4 ምዕራፍ 17

የትንቢታዊውን እንቅስቃሴ መግለጥ፡- የዳንኤል ራእይና የመንግሥታት መነሣት

Jeff Pippenger

2024-01-16

በቀደመው ጽሑፍ ገብርኤል በሁለት ምስክሮች መሠረት የ1844ን ቀን ለማረጋገጥ የ“መጨረሻው ቍጥ” መደምደሚያ እንዳቀረበ ጠቅሰን ነበር። ሚሊር በዘሌዋውያን ሃያ ስድስት የተጠቀሰውን “ሰባቱን ዘመናት” እንደ ይሁዳ መንግሥት ላይ የተፈጸመ ተረድቶ ነበር፤ ነገር ግን የ“ሰባቱ ዘመናት” ፍርድ በእስራኤል ሁለቱም በሰሜናዊውና በደቡባዊው መንግሥታት ላይ ያለውን ዓላማና ግንኙነት የሚያይበት ደረጃ ፈጽሞ አልደረሰም። በእስራኤል ዘጠኝ ቁጥር የተጠቀሰውን “መጨረሻው ቍጥ” ልዩነት እርሱ እንደተገነዘበ ጥርጣሬ አለው፤ ሆኖም ያለ ጥርጥር “ቍጥው” በአጠቃላይ ስሜት “ሰባቱ ዘመናት” መሆኑን ተረድቶ ነበር። የመጀመሪያው የመጨረሻ ቍጥ ብርሃን በ1856 በፓልሞኒ ተገለጠ፤ ነገር ግን በ1863 ተቀባይነት አላገኘም። ሆኖም የሚሊር የ“ሰባቱ ዘመናት” መልእክት ትክክል ነበር፤ ቢሆንም ውሱን ነበር።

ሚሊር በዳንኤል ስምንት አንቀጽ አሥራ አንድ ውስጥ ያለው የአረማዊቷ ሮም ትንሽ ቀንድ አረማዊነትን ከፍ አድርጎ እንዳይሆን አለስተዋለም ነበር፤ ምክንያቱም ለሚሊር “ማስወገድ” በዳንኤል ውስጥ በተገኘባቸው ሦስቱም ጊዜያት በቀላሉ ማስወገድ ብቻ ነበር። ሆኖም መልእክቱ አሁንም ትክክል ነበር፤ ቢሆንም ውሱን ነበር።

ሚሊርውያን በአሥራ አንደኛው ቁጥር የተጠቀሰው “መቅደስ” በሮም ከተማ ያለው የአረማውያን ቤተ መቅደስ (ፓንቴዎን) መሆኑን ተገንዝበው ነበር፤ ነገር ግን መልእክታቸው የተመሠረተው በዕብራይስጥ ቋንቋ ላይ አልነበረም። የሚሊር መልእክት ያተኮረው በትንቢታዊ ጊዜ ላይ ነበር። መልእክታቸው የተፈታበት ታሪክ ይናገራል፤ ስቴታስን የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት ስድስተኛው መንግሥት እንደሆነ እንዳያዩ አግዷቸው ነበር፤ ከዚያም በላይ፤ ጳጳስናን የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት አምስተኛው መንግሥት እንደሆነ እንዳያዩ አግዷቸው ነበር።

እነርሱ በኖሩበት ታሪክ በመገደዳቸው፤ ትንቢቶቹን ከጠበቁት በቅርቡ የሚሆን የክርስቶስ ዳግም ምጽአት ጋር በሚስማማ ሁኔታ ተግባራዊ አደረጓቸው፤ እነርሱም ተስፋ ቆረጡ፤ ነገር ግን መልእክታቸው ትክክል ነበር። ገብርኤል በቁጥር አሥራ አምስት እስከ ሀያ ሰባት ድረስ ያሉትን ሁለቱን ራእዮች ሲተረጎም፤ በሚሊር ያለው ግንዛቤ በቁጥር ዘጠኝ እስከ አሥራ ሁለት ባሉት በትንሹ ቀንድ የጾታ መዋዠቅ ውስጥ የተወከለውን ስለ መንግሥታት ያለውን ሰፊ መገለጥ እንዳይያዝ አደረገው። ሚሊርውያን በገብርኤል ትርጓሜ ውስጥ ሮማን ብቻ እንደ አራተኛው የመጨረሻ ምድራዊ መንግሥት ያያሉ።

እኔም ዳንኤል ራእዩን በየሁ ጊዜ ትርጉሙን ለማወቅ ፈለግሁ፤ እነሆም፡ በፊቱ የሰው መልክ ያለው አንድ ቆሞ ነበር። በኡላይም ወንዝ ዳርቻዎች መካከል የሰው ድምፅ ሰማሁ፤ እርሱም ጠርቶ። “ገብርኤል፡ ይህን ሰው ራእዩን እንዲያስተውል አድርገው” አለ። እርሱም እኔ ቆሜ ወዳለሁበት ቀረበ፤ በቀረበም ጊዜ ፈራሁ፡ በፊቴም ወደቅሁ፤ እርሱ ግን፡ “የሰው ልጅ ሆይ፡ አስተውል፤ ራእዩ ለፍጻሜው ዘመን ነውና” አለኝ። ከእኔም ጋር ሲናገር፡ ፊቴን ወደ ምድር አድርጌ በከባድ እንቅልፍ ውስጥ ነበርሁ፤ እርሱ ግን ዳሰሰኝ፡ ቀጥ አድርጎም አቆመኝ። እርሱም፡ “እነሆ፡ በቁጥው የመጨረሻ ፍጻሜ የሚሆነውን አሳውቅሃለሁ፤ ፍጻሜው በተወሰነው ጊዜ ይሆናልና። ያየኸው ሁለት ቀንዶች ያሉት በግ፡ የሜዶንና የፋርስ ነገሥታት ናቸው። ጠጉራማውም ፍጻሌ የግሪክ ነገሥ ነው፤ በዓይኖቹም መካከል ያለው ታላቁ ቀንድ የመጀመሪያው ነገሥ ነው። ያም ቀንድ ከተሰበረ በኋላ፡ በስፍራው አራት እንደ ቆሙ ሁሉ፡ ከዚያ ሕዝብ አራት መንግሥታት ይነሣሉ፤ ነገር ግን በእርሱ ኃይል አይሆኑም። በመንግሥታቸውም የኋለኛው

ዘመን፣ መተላለፍ ሙሉ በሙሉ በተፈጸመ ጊዜ፣ ፊቱ ጨካኝ የሆነ ምሳሌዎችንም የሚገባ ንጉሥ ይነሣል። ኃይሉም ይበረታል፣ ነገር ግን በራሱ ኃይል አይደለም፤ በድንቅም ሁኔታ ያጠፋል። ይከናወናልም፣ ይሠራልም፣ ኃያላንንና ቅዱሱን ሕዝብ ያጠፋል። በብልሃቱም ማታለል በእጁ ይከናወን ዘንድ ያደርጋል፤ በልቡም ራሱን ያከብራል፣ በሰላምም ብዙዎችን ያጠፋል፤ በአለቆችም አለቃ ላይ ይነሣል፤ ነገር ግን ያለ እጅ ይሰበራል። የማታውና የጧቱ ራጅ ያውነት ነው የተነገረው፤ ስለዚህ ራጅዩን ዝጋው፣ ለብዙ ቀናት ነው። እኔም ዳንኤል ደከምሁ፣ አንዳንድ ቀናትም ታመምሁ፤ ከዚያም ተነሥቼ የንጉሡን ሥራ አደረግሁ፤ በራጅዩም ተደነቅሁ፣ የሚያስተውለውም አልነበረም። ዳንኤል 8፡15-27።

ምንም እንኳ ዳንኤል የኡላይ ወንዝን ራጅ ይተቀብሎ ነበር (እርሱም አሁን በፍጻሜ ሂደት ላይ ያለ ነው)፤ በባቢሎን ታሪክ ውስጥ የመጀመሪያው መንግሥት ከራጅዩ ተወግዶ ተተውቷል። እርሱ በምዕራፍ ሁለትና ሰባት ውስጥ እንደ ወርቅ ራስና እንደ አንበሳ ተካትቶ ነበር፤ ነገር ግን በምዕራፍ ስምንት የባቢሎን የትንቢታዊ ባህሪ፣ ማለትም መወገድና መመለስ መሆኑ ተጠንክሮ ተገልጿል። ናቡከደነፆር ለ"ሰባት ዘመን" ከሰዎች ሲነዳ የጵጵስናውን ሞት የሚያመጣ ቍስል በምሳሌ አሳይቶ ነበር፤ በዚህም የጢሮስ ጋለሞታ የምትረሳባቸውን ምሳሌያዊ ሰባ ዓመታት በምሳሌ አመልክቶ ነበር። በዳንኤል ምዕራፍ ስምንት ውስጥ ባቢሎን ከመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት መንግሥታት መካከል ተረስታለች፤ ራጅዩም በሜዶንና በፋርስ (በአውራ በግ) ይጀምራል፣ ከዚያም ግሪክ (ፍዩል) ተከትሎታል።

የታላቁ እስክንድር መንግሥት ከእስክንድር ያነሰ ኃይል ያላቸው አራት መንግሥታት ሆኖ ተበታተነ፤ ይህም እንዲሁ በሰባተኛው ምዕራፍ አራት ክንፎችና አራት ራሶች ባሉት ነብር ውስጥ ተወክሎ ነበር። አራት በሰሜን፣ በምሥራቅ፣ በደቡብ እና በምዕራብ እንደሚወከል ዓለምአቀፍነትን ይወክላል። በስምንተኛው ምዕራፍ ቁጥር ስምንት ውስጥ ወደ ሰማይ አራቱ ነፋሳት የሚመለከቱ አራት የታወቁ ነገሮች ተነሡ። በሰባተኛው ምዕራፍ ያሉት የግሪክ አራቱ ክንፎች ከስምንተኛው ምዕራፍ አራቱ ነፋሳት ጋር ይስማማሉ፤ እንዲሁም የግሪክ አራቱ ራሶች ከአራቱ የታወቁ ነገሮች ጋር ይስማማሉ። አራቱ ራሶችና አራቱ የታወቁ ነገሮች የእስክንድር የመጀመሪያ መንግሥት የተበታተነባቸውን አራቱን መንግሥታት ይወክላሉ፤ አራቱ ክንፎችና አራቱ ነፋሳት ደግሞ አራቱን የመከፋፈል ክልሎች ይወክላሉ። የነጥቡን ልዩነት ማየት አስፈላጊ ነው። ምክንያቱም ይህ ሚሊራውያን ስለ አራተኛው የሮም መንግሥት በፕሮቴስታንቶች ባህላዊ ግንዛቤ ላይ ያቀረቡትን ክርክር ይወክላል።

በሐበቁቅ ሰሌዳዎች ላይ፣ በ1843 እና በ1850 የአቅኚዎች ቻርቶች የተወከሉት ውስጥ፣ የትንቢታዊ አተገባበርን የማያሳይ አንድ ውክልና ብቻ አለ፤ እርሱም በአራቱ ራሶችና ታዋቂ ቀንዶች፣ እንዲሁም በአራቱ ክንፎችና ነፋሶች መካከል ካለው ልዩነት ጋር የተያያዘ ነው። ሰይጣን ሮም የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት አራተኛው መንግሥት መሆኑን እውነት ለማጨለም በሚደረግ ጥረት፣ ስለ አራቱ ራሶችና ታዋቂ ቀንዶች፣ እንዲሁም ስለ አራቱ ክንፎችና ነፋሶች እውነተኛ ወይም ሐሰተኛ ትርጉም የሚመለከት ክርክር አስገባ። ሰይጣን ይህን ያደረገው ምክንያቱም የዳንኤል መጽሐፍ ራጅዩን ያቆመ በዳንኤል መጽሐፍ ውስጥ አንድ የተለየ ምልክት እንዳለ በግልጽ ስለሚለይ ነው። ያንን ምልክት ከሚያቆሙት ማስረጃዎች አንድ ክፍል በአራቱ ራሶችና ታዋቂ ቀንዶች፣ እንዲሁም በአራቱ ክንፎችና ነፋሶች ውስጥ ይገኛል። ፕሮቴስታንቶች በዚህ ክርክር ላይ ሰይጣንዊ አመለካከትን ደግፈው ነበር፤ እናም ይህ ክርክር ለሚሊራዎች ታሪክ እጅግ አስፈላጊ ስለነበረ በቻርቱ ላይ ጠቅሰውታል። በዳንኤል መጽሐፍ ውስጥ የ"chazon" ራጅዩን የሚያቆመው ኃይል "የሕዝብዛ ዘራፊዎች" ተብሎ ይለያል፤ ፕሮቴስታንቶችም ያንን ኃይል አንቲዮክስ ኤጲፋኔስ ተብሎ ከሚጠራ ረጅም የሶርያ ነገሥታት መስመር አንዱ እንደሆነ ለይተውታል፤ ሚሊር ግን ሮም እንደሆነ ለየው።

በእነዚያም ዘመናት ብዙዎች በደቡብ ንጉሥ ላይ ይቆማሉ፤ ደግሞም ከሕዝብዛ የሆኑ ዓመፀኞች ራሳቸውን ራጅዩን ለማቆም ከፍ ከፍ ያደርጋሉ፤ ነገር ግን ይወድቃሉ። ዳንኤል 11፡14።

አንጥዮኮስ ከነዚያ ነገሥታት አንዱ ነበር፤ እርሱም የእስክንድር መንግሥት ተበታትኖ ወደ አራት መንግሥታት ከተከፈለበት ከአንዱ የወጣ የነገሥታት ሰንሰለት ውስጥ ነበር። በዳንኤል ምዕራፍ ስምንት ቁጥር ዘጠኝ የተጠቀሰው ትንሹ ቀንድ ከእስክንድር መንግሥት በኋላ ተከትሎ መጣ፤ ቁጥር ዘጠኝም ከእነርሱ አንዱ ውስጥ ትንሹ ቀንድ እንደ ወጣ ይናገራል።

ከእነርሱም ከአንዱ አንድ ትንሽ ቀንድ ወጣ፤ እርሱም እጅግ ታላቅ ሆነ ወደ ደቡብ፣ ወደ ምሥራቅ፣ እንዲሁም ወደ ውብቱ ምድር። ዳንኤል 8፡9።

ከሮም ራእይን የሚመሠርት እንደሆነ፣ ወይስ ደካማና እጅግ ያልተገኘ የሶርያ ንጉሥ ራእይን የሚመሠርት እንደሆነ የሚነሣው ክርክር፣ ትንሹ ቀንድ ኃይል ከአራቱ ቀንዶች አንዱ ውስጥ እንደወጣ ወይስ ከአራቱ ነፋሳት አንዱ ውስጥ እንደወጣ የሚነሣውን ክርክር ያካትታል። ይህ ብዙ የሚያከራክር ጉዳይ አይደለም፤ ምክንያቱም ታሪክና ትንቢት ሮም ከግሪክ መንግሥት የተወለደች እንዳልሆነች፣ ነገር ግን ሮም አዲስ ኃይል እንደነበረች ግልጽ ናቸው። ሮም አራተኛው መንግሥት ከሆነች፣ የቁጥር ዘጠኝ “ከእነርሱ አንዱ” የሚለው ከአራቱ ነፋሳት ወይም ከአራቱ ክንፎች አንዱ መሆን ይገባዋል። አንቲዮክስ ኤፕፋኔስ ከሆነ ግን፣ ከሶርያ ቀንድ ወጣ።

ሚለራውያኑ “የሕዝብህ ዘራፊዎች” ተብሎ የተወከለው ኃይል በክርስቶስ ላይ እንደሚነሣ አስተውለው ነበር።

በተንኮሎም ደግሞ ማታላልን በእጁ ያሳካል፤ በልቡም ይታባይ፤ በሰላምም ብዙዎችን ያጠፋል፤ በአለቆችም አለቃ ላይ ይነሣል፤ ነገር ግን ያለ እጅ ይሰበራል። ዳንኤል 8፡25።

«የመኪንንት አለቃ» ክርስቶስ ነው፤ አንቲዮክስ ኤጲፋኔስም ክርስቶስ ከመወለዱ እጅግ በፊት ኖሮ ነበር፤ ስለዚህ ሚለራውያን ይህን እውነታ በ1843 ሰንጠረዥ ላይ አመልክተው ነበር። በሰንጠረዥ ላይ 164 የሚለውን ቀን አካትተው ነበር፤ ይህም በእውነቱ ምንም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማጣቀሻ የሌለው ሲሆን፣ በሚለርና በፕሮቴስታንት ሥነ መለኮት ምሁራን መካከል ስለ አራተኛው መንግሥት የነበረውን ክርክር አስፈላጊነት የሚገልጽ ማስታወሻ ብቻ ነበር። በሰንጠረዥ ላይ ከ«164» ዓመት አጠገብ፣ «የአንቲዮክስ ኤጲፋኔስ ሞት፣ እርሱም በእርግጥ ከመኪንንት አለቃ ጋር አልተነሣም፣ ምክንያቱም የመኪንንት አለቃ ከመወለዱ 164 ዓመታት በፊት ሞት ነበር» ብለው ጽፈው ነበር።

ዛሬ አድቪንቲዝም፣ እንደ ክህደት የወደቀው ፕሮቴስታንቲዝም ሁሉ፣ “የሕዝብህ ዘራፊዎች” ማለት አንቲዮክስ ኤፕፋኔስ ነው ብሎ ያስተምራል፤ ይህም ሆኖ መንፈሳዊ መገለጥ “የ1843 ገበታ በጌታ እጅ ተመርቶ ነበር እና ሊቀየር አይገባም” ብሎ መዝግቦ ሳለ። ሚለራውያን ጩካኝ ፊት ያለው ንጉሥ ሮም እንደሆነ ያውቁ ነበር፤ ስለዚህም “ቻዞን” ራእይን ለማቋቋም ያለውን ችሎታ የሚያፈርስ የሰይጣን ትምህርት አላናወጣቸውም። መጽሐፍ ቅዱስ፣ ራእይ ከሌለ ሕዝቡ እንደሚጠፋ፣ ግልጽ ነው።

ራእይ በሌለበት ሕዝብ ይጠፋል፤ ሕጉን ግን የሚጠብቅ ደስተኛ ነው። ምሳሌ 29፡18።

ሰሎሞን በዚያ ቁጥር የሚለየው ራእይ “chazon” ራእይ ነው፤ እርሱም በዳንኤል 8 ቁጥር 13 ውስጥ፣ አረማዊነትና ጳጳሳዊነት መቅደሱንና ሠራዊቱን እየረገጡ መሆናቸውን የሚለይ ራእይ ነው። ለሚለር ተከታዮች እነዚህ ሁለቱ አጥፊ ኃይላት የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት አራተኛውን መንግሥት ይወክሉ ነበር፤ እናም አራተኛውን ሮም መንግሥት (የሕዝብህ ዘራፊዎች) ሳይገነዘቡ ራእይን ማቆም ባልቻሉ ነበር። በዳንኤል 11 ቁጥር 14 ያሉት “የሕዝብህ ዘራፊዎች” በደቡብ ንጉሥ ላይ ይነሡ፣ ራሳቸውን ከፍ ያደርጉ፣ ራእይን ያቆሙ፣ ከዚያም ይወድቁ ዘንድ ነበር። ሮም እያንዳንዱን ከእነዚህ መለያዎች ፈጽሞላች።

በሰባተኛው ምዕራፍ፣ አራተኛው መንግሥት ከቀደሙት መንግሥታት “የተለየ” እንደሆነ በተለይ ተገልጿል።

ከዚህ በኋላ በሌሊት ራእዮች ውስጥ አየሁ፤ እነሆም፡ አራተኛ አውሬ ነበረ፤ እጅግ የሚያስፈራ እና የሚያስደንግጥ፡ ብርቱም እጅግ ነበረ፤ ታላላቅ የብረት ጥርሶችም ነበሩት፤ ይበላ ነበር፤ ይሰብርም ነበር፤ የተረፈውንም በእግሮቹ ይረግጥ ነበር፤ ከእርሱ በፊት ከነበሩት አውሬዎች ሁሉ የተለየ ነበር፤ አሥር ቀን ይቆይም ነበሩት። ... ከሌሎቹ ሁሉ የተለየውን፡ እጅግ የሚያስፈራውን፡ ጥርሶቹ የብረት የነበሩትን ጥፍሮቹም የናስ የነበሩትን፡ የሚበላውን የሚሰብረውንም የተረፈውንም በእግሮቹ የሚረግጠውን፡ የአራተኛውን አውሬ እውነት አውቅ ዘንድ ወደድሁ፤ እንዲሁም በራሱ ላይ ስለ ነበሩት አሥር ቀን ይቆይ፤ ስለ ወጣውም ሌላው ስለ እርሱም በፊት ሦስቱ ስለ ወደቁ፤ ዓይኖች ስለ ነበሩት ታላላቅ ነገሮችም የሚናገር አፍ ስለ ነበረው፤ ከባልንጀሮቹም ይልቅ መልኩ የበረታውን ስለ ዚያ ቀን ድ። ዳንኤል 7፡7፣ 19፣ 20።

የዳንኤል ሰባት አራተኛው መንግሥት ከእርሱ በፊት ከነበሩት መንግሥታት “የተለየ” መሆኑ ሁለት ጊዜ ተለይቶ ተጠቅሷል። የ “ቁጥር ዘጠኝ ትንሹ ቀን ድ” ብቻ የሰርደዋቸው ቀን ድ (አንቲዮክስ ኤፒፋኒስ) ቀጥተኛ ቅጥያ ቢሆን ኖሮ፤ የተለየ ባልሆነ ነበር። በምዕራፍ ሰባት ከሮም በፊት የተጠቀሱት አውሬዎች አንበሳ፣ ድብ እና ነብር ነበሩ፤ እነዚህም ሁሉ በተፈጥሮ ውስጥ በእውነት የሚኖሩ እንስሳት ናቸው፤ ነገር ግን የብረት ጥርሶችና የነሐስ ጥፍሮች ያሉት አራተኛው አውሬ በመጣ ጊዜ፤ ዳንኤል የሚበላውን አስፈሪ አውሬ የሚወክል ከተፈጥሮ አውሬ ምንም አይወቅም ነበር። እርሱ የተለየ ነበር። የ “ቁጥር ዘጠኝ ትንሹ ቀን ድ” ከአራቱ ነፋሳትና ክንፎች ከተወከሉት አካባቢዎች ከአንዱ ወጣ እንጂ ከቀንዶቹ ወይም ከታወቁት ቀንዶች አልወጣም።

የዳንኤል ምዕራፍ ስምንት፡ “በመንግሥታቸውም መጨረሻ ዘመን፤ ዓመፀኞች መስፈራቸውን ሲሞሉ፤ ፊቱ የተጨከነ፤ ምስጢራዊ ንግግሮችንም የሚያስተውል ንጉሥ ይነሣል” ይላል። “በመንግሥታቸው መጨረሻ ዘመን” (ግሪክ፡ ወደ አራት መንግሥታት የተበተነች ሳለች)፤ “ዓመፀኞች መስፈራቸውን በሞሉበት” ጊዜ፤ አዲስ ንጉሥ ይነሣ ነበር።

“በተግባር መድረክ ላይ የተገለጠች እያንዳንዱ ሕዝብ በምድር ላይ ስፍራዋን እንድትይዝ ተፈቅዶላታል፤ ይህም የተፈቀደው የጠባቂውንና የቅዱሱን ዓላማ ትፈጽም እንደሆነ እውነቱ እንዲገለጥ ነበር። ትንቢት የዓለምን ታላላቅ መንግሥታት—ባቢሎን፣ ሜዶ-ፋርስ፣ ግሪክ፣ እና ሮም—መነሣትና እድገታቸውን አሳይታለች። ከእነዚህ እያንዳንዳቸው ጋር፣ እንዲሁም ከአንስተኛ ኃይል ካላቸው አሕዛብ ጋር፣ ታሪክ ራሱን ደግሞታል። እያንዳንዳቸው የፈተና ዘመናቸው ነበራቸው፤ እያንዳንዳቸው ወድቀዋል፤ ክብራቸው ደብዝዟል፤ ኃይላቸውም ከእነርሱ ተለይቷል።” ነቢያትና ነገሥታት፡ 535።

በግሪክ መንግሥት መጨረሻ (“በኋለኛው ዘመን”)፤ የፈተናቸው ዘመን ጽዋ በሞላ ጊዜ (“ኃጢአተኞች ፍጻሜ ሲደርሱ”)፤ “ጨካኝ ፊት ያለው ንጉሥ” ይነሣ ነበር። ያ ንጉሥ “ምስጢራዊ ንግግሮችን” ያስተውል ነበር፤ ምክንያቱም ከአይሁድ ዕብራይስጥ ወይም ከቀደመው መንግሥት ግሪክኛ ፈጽሞ የተለየ ቋንቋ ይናገር ነበርና፤ ላቲንን ይናገር ነበር። ይህ መንግሥት ሙሴ በ66 እስከ 70 ዓ.ም. የሆነውን ከበባ የሚያመጣ ሕዝብ እንደሆነ ለይቶ አሳውቆ ነበር፤ በዚያም ከሌሎች ነገሮች ጋር ራሱ እጅግ ከባድ ስለነበረ አይሁድ ለመትረፍ የራሳቸውን ልጆች በሉ።

አምላክህ እግዚአብሔርን በሁሉ ነገር ብዛት ምክንያት በደስታና በልብ ሐሴት ስላላገለገልኸው፤ ስለዚህ እግዚአብሔር በአንተ ላይ የሚልካቸውን ጠላቶችህን በራብና በጥማት በዕራቁትነትም በሁሉ ነገር እጥረት ታገለግላለህ፤ እርሱም እስኪያጠፋህ ድረስ በአንገትህ ላይ የብረት ቀንበር ያኖራል። እግዚአብሔርም ከሩቅ፣ ከምድር ዳርቻ እንደ ንስር በፍጥነት የሚበር ሕዝብ በአንተ ላይ ያመጣል፤ ቋንቋውንም የማታስተውለው ሕዝብ፤ ፊቱ ጨካኝ የሆነ፤ ለሽማግሌ ፊት የማያከብር፤ ለወጣትም ሞገስ የማያሳይ ሕዝብ። እርሱም እስክትጠፋ ድረስ የከብቶችህን ፍሬና የምድርህን ፍሬ ይበላል፤ ደግሞም እስኪያጠፋህ ድረስ እህል፤ ወይን፣ ዘይት፣ የላሞችህን ጥጃ ወይም የበጎችህን ጠቦት አይተውልህም።

በምድርህም ሁሉ የታመንሃቸው ከፍ ያሉና የተመሸጉ ቅጥሮችህ እስኪወድቁ ድረስ በከተሞችህ ሁሉ ይከብብሃል፤ አምላክህ እግዚአብሔር በሰጠህ ምድርህም ሁሉ በከተሞችህ ሁሉ ይከብብሃል። ጠላቶችህም በሚያስጨንቁህ በከበባና በጭንቀት ጊዜ፣ አምላክህ እግዚአብሔር የሰጠህን የራስህን ሥጋ ማለትም የወንዶች ልጆችህንና የሴቶች ልጆችህን ሥጋ ትበላለህ። ዘዳግም 28፡47-53።

በዳንኤል ምዕራፍ ሁለት አራተኛው መንግሥት “ብረት” ተብሎ ተወክሎ ነበር፤ ሙሴም በአይሁድ ላይ “ቀንበር የብረት” የሚጮን “ሕዝብ” አለ ብሎ ለየው። ያ “ሕዝብ” አይሁድን “ያጠፋ” ነበር፤ እርሱም ንስር እንደሚበርር ፈጣን ይሆናል፤ ንስሩም የሮም ምልክት ነው። እርሱ “ቋንቋህን የማታስተውል” “ሕዝብ” ይሆናል፤ ምክንያቱም ቋንቋው ለአይሁድ “የጨለማ ንግግር” ይሆንባቸዋል። በዳንኤል ምዕራፍ ስምንት “ፊቱ ጨካኝ የሆነ ንጉሥ” ተብሎ እንደተገለጸውም “ጨካኝ ፊት ያለው ሕዝብ” ይሆናል። በኢየሩሳሌምም “ከበባ” ውስጥ አይሁድ “ወንዶች ልጆቻቸውንና ሴቶች ልጆቻቸውን” በሉ።

ሚሊር አሕዛባዊት ሮምን ሙሴ አስቀድሞ የተነበየለት ኃይል መሆኗን፣ እንዲሁም የዳንኤል ሁለት ራዕይ አራተኛው “የብረት” መንግሥት መሆኗን፣ እና ዕብራይስጥ ወይም ግሪክኛ ሳይሆን ላቲን የሚናገር “ሕዝብ” መሆኗን አስተዋለ። ሚሊር በመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት ውስጥ ባለው አራተኛውና አምስተኛው መንግሥት መካከል ምንም ልዩነት አላደረገም፤ ምክንያቱም ለእርሱ ሁለቱም በቀላሉ ሮም ብቻ ነበሩ። ስለዚህ አሕዛባዊት ሮም በቁጥር ሃያ ሦስት ከተነሣች በኋላ፣ በቁጥር ሃያ አራት የተወከለውን ልዩነት ሊያይ አልቻለም። በራዕይ ውስጥ ትንሹ ቀንድ በቁጥር ዘጠኝ እስከ አሥራ ሁለት ድረስ ከወንድ ጾታ ወደ ሴት ጾታ፣ ከሴት ጾታም ወደ ወንድ ጾታ፣ እንዲሁም ከወንድ ጾታ ወደ ሴት ጾታ ሲለዋወጥ ታይቶ ነበር፤ ቁጥር ሃያ ሦስትም የአሕዛባዊት ሮምን ትንቢታዊ ባሕርያት ይለያል፤ የገብርኤል ትርጓሜ ግን በቁጥር ሃያ አራት ወደ ሴታዊት ሮም ይለወጣል። በቁጥር ሃያ አራት ያለው ኃይል “ታላቅ ኃይል” ሊኖረው የሚገባ ነበር፤ “ነገር ግን በራሱ ኃይል አይደለም፤ በድንቅም ሁኔታ ያጠፋል፣ ይሳካለትማል፣ ያደርጋልም፣ ኃይላንንና ቅዱሳን ሕዝብ ያጠፋል።”

የጳጳሳዊት ሮም የአረማዊት ሮም ወታደራዊ ኃይል ሊሰጣት ነበር፣ እርስዋም ከ538 እስከ 1798 ድረስ ለአንድ ሺህ ሁለት መቶ ስልሳ ዓመታት የእግዚአብሔርን ሕዝብ ትጠፋ ነበር። መላው ዓለም “የሚደነቅበት” አውሬ እርሱ ስለሆነ፣ እና በ1798 እንዲፈጸም የተወሰነው የመጀመሪያው ቍጥ እስኪፈጸም ድረስ “ይሠራልም ይሳካለትማል” የተባለው ኃይል እርሱ ስለነበረ፣ “በድንቅ” ታጠፋ ነበር።

ከዚያም በሃያ አምስተኛው ቁጥር ገብርኤል ለዳንኤል ሲተረጉማቸው በነበሩት ቁጥሮች ውስጥ የተመሠረተውን መወለወል ይከተላል፤ እንደገናም በተለየ ዓይነት “ፖሊሲ” መንግሥቷን ያቀናጠረችውን አረማዊት ሮምን ይናገራል፤ ይህም ነገር በሁሉም ታሪክ ጸሐፊዎች የተመሰከረ ነው። የአረማዊት ሮም “ብልሃት” አሕዛብን እያደገ ወደ ነበረው መንግሥቷ እንዲቀላቀሉ ማበረታታት ነበር፤ ከቀደሙት መንግሥታት በተለየም እነርሱ በወታደራዊ ኃይል ብቻ የተቋቋሙ ሲሆን፣ እርሷ ግን መንግሥቷን ለመገንባት የሰላምና የብልጽግና ተስፋን ተጠቀመች። አረማዊት ሮም ደግሞ “በአለቆች አለቃ ላይ ትነሣለች” ተብሎ ነበር፤ ይህንም ክርስቶስን በቀራንዮ መስቀል ላይ ባኖረችው ጊዜ አደረገች።

ከዚያ ገብርኤል ለዳንኤል ሲተረጉማቸው የነበሩትን ሁለቱን ራዕዮች በመጠቀም፣ የ“mareh” ራዕይ፣ ማለትም የመገለጡ ራዕይ (ሁለት ሺህ ሦስት መቶው ቀናት) እውነት እንደሆነ፣ እና የ“chazon” ራዕይ፣ ማለትም መቅደሱንና ሠራዊቱን በአረማዊት ሮምና በጳጳሳዊት ሮም ስለ መረገጣቸው የሚናገረው ራዕይ፣ “ለብዙ ቀናት” (እስከ መጨረሻው ዘመን በ1798 ድረስ) “እንዲዘጋ (እንዲታተም)” እንደሚገባ ያስረዳል።

ከዚያም ዳንኤል ለአንዳንድ ጊዜ ታመመ፤ ከዚያም ወደ ሥራው ተመለሰ፤ ነገር ግን ገብርኤል እንዲያስረዳው የታዘዘውን “mareh” ራዕይ አሁንም አልተረዳም፤ “mareh” የሚለውም ያ ራዕይ ነው። ስለዚህ ገብርኤል ዳንኤልን የ“mareh” ራዕይ እንዲረዳ የተሰጠውን ሥራ ለመፈጸም በዘጠነኛው ምዕራፍ እንደገና ይመለሳል።

በዳንኤል ምዕራፍ ዘጠኝ፣ ዳንኤል ትንቢታዊውን ቃል ሲያጠና ነበር፤ በሙሴና በኤርምያስ ጽሑፎችም አማካኝነት ማስተዋልን አገኘ። ኤርምያስ ያለበት ምርኮ ሰባ ዓመት እንደሚቆይ ገልጦ ነበር።

ይህም ምድር ሁሉ ምድረ በዳና ምንጭ መደነቂያ ትሆናለች፤ እነዚህም አሕዛብ ሰባ ዓመት ለባቢሎን ንጉሥ ይገዛሉ። ሰባውም ዓመት በተፈጸመ ጊዜ፣ በዓመፃቸው ምክንያት የባቢሎንን ንጉሥና ያንን ሕዝብ፣ እንዲሁም የከለዳውያንን ምድር እቀጣለሁ፤ ለዘላለምም ምድረ በዳ አደርጋታለሁ፤ ይላል እግዚአብሔር። ኤርምያስ 25፡11፣ 12።

እንደ ሙሴ ቃል፣ በጠላት ምድር ያለው ምርኮ ምድሪቱ ሰንበቶቿን እንድትደሰት ከሚሆነው ዘመን ጋር ይመጣጠናል።

ምድሪቱንም ምድረ በዳ አደርጋታለሁ፤ በእርስዎም የሚኖሩ ጠላቶቻችሁ በእርስዎ ምክንያት ይደነቃሉ። እናንተንም በአሕዛብ መካከል እበትናችኋለሁ። ከኋላችሁም ሰይፍ እመዝዛለሁ፤ ምድራችሁም ምድረ በዳ ትሆናለች። ከተሞቻችሁም ፍርስራሽ ይሆናሉ። በዚያን ጊዜም ምድሪቱ ባድማ ተትታ ሳለች፣ እናንተም በጠላቶቻችሁ ምድር ሳላችሁ፣ ሰንበቶቻችን ትደሰታለች፤ በዚያን ጊዜ ምድሪቱ ዕረፍት ታገኛለች፣ በሰንበቶቻችንም ትደሰታለች። ባድማ ተትታ ባለችበት ዘመን ሁሉ ዕረፍት ታገኛለች፤ በእርስዎ ላይ በተቀመጣችሁበት ጊዜ በሰንበቶቻችሁ ያላረፈችውን ስለሆነ። ዘሌዋውያን 26፡32-35።

ዳንኤል ከእግዚአብሔር ትንቢታዊ ቃል፣ በሁለት ምስክሮች ላይ ተመስርቶ፣ ሕዝቡ ወደ ጠላት ምድር እንደተበተኑ፣ በዚያም ወቅት ምድሪቱ ሰንበቶቿን እንደምትደሰት ተረድቶ ነበር። ስለ ኤርምያስ ሰባ ዓመታት የዜና መዋዕል ጸሐፊ የተረዳውን እርሱም ተረድቶ ነበር።

ከሰይፍም የተረፉትን ወደ ባቢሎን ማረካቸው፤ በዚያም የፋርስ መንግሥት እስኪነግሥ ድረስ ለእርሱና ለልጆቹ ባሪያዎች ሆኑ፤ ይህም በኤርምያስ አፍ የተነገረው የጌታ ቃል እንዲፈጸም ነበር። ምድሪቱ ሰንበቶቿን እስክትደሰት ድረስ፤ ባድማ ሆና በተኛችበት ዘመን ሁሉ ሰንበትን ጠበቀች፣ ሰባ ዓመት እስኪፈጸም ድረስ። አሁንም በፋርስ ንጉሥ በቂሮስ የመጀመሪያው ዓመት፣ በኤርምያስ አፍ የተነገረው የጌታ ቃል እንዲፈጸም፣ ጌታ የፋርስ ንጉሥ የቂሮስን መንፈስ አነሣሣ፤ እርሱም በመንግሥቱ ሁሉ ውስጥ አዋጅ አስነገረ፣ በጽሕፈትም ደግሞ እንዲህ ብሎ ጻፈ፡- “የፋርስ ንጉሥ ቂሮስ እንዲህ ይላል፤ የሰማይ አምላክ ጌታ የምድርን መንግሥታት ሁሉ ሰጥቶኛል፤ በይሁዳም ውስጥ ባለችው በኢየሩሳሌም ለእርሱ ቤት እንድሠራ አዘኛል። ከሕዝቡ ሁሉ መካከል ማን አለ? ጌታ አምላኩ ከእርሱ ጋር ይሁን፣ እርሱም ይውጣ።” 2 ዜና መዋዕል 36፡20-23።

ዳንኤል እየረምያስ በጠላት ምድር ውስጥ የሚኖረው የሰባ ዓመት መበተን፣ ምድሪቱም ሰንበቶቿን ሳለች እንደምትደሰት፣ በዘሌዋውያን ሀያ ስድስት ውስጥ ባለው “ሰባት እጥፍ” እርግጥን ላይ የተመሠረተ መሆኑን ተረዳ፤ ለዚያም ግንዛቤ በመታዘዝ፣ በመጨረሻ ለተበተነ ሁኔታቸው ለሚነቁ ሰዎች በዚያ የተሰጠውን የታዘዘ መፍትሔ ፈጸመ።

በእናንተም ውስጥ ሕያዋን የቀሩትን በጠላቶቻቸው ምድር ሳሉ በልባቸው ውስጥ ፍርሃትን እልካለሁ፤ የሚኖረው ቅጠልም ድምፅ ያሳድዳቸዋል፤ ከሰይፍም እንደሚሸሹ ይሸሻሉ፤ ማንም ሳያሳድዳቸውም ይወድቃሉ። ማንም ሳያሳድዳቸው እንደ ከሰይፍ ፊት ሆነው እርስ በርሳቸው ይወድቃሉ፤ በጠላቶቻችሁም ፊት ለመቆም ንይል አይኖራችሁም። በአሕዛብም መካከል ትጠፋላችሁ፤ የጠላቶቻችሁም ምድር ትበላችኋለች። ከእናንተም የቀሩት በጠላቶቻችሁ ምድር በኃጢአታቸው ይቀልጣሉ፤ ደግሞም በአባቶቻቸው ኃጢአት ከእነርሱ ጋር ይቀልጣሉ። ኃጢአታቸውንም፣ የአባቶቻቸውንም ኃጢአት፣ በእኔም ላይ ያደረጉትን በደል ቢመሰክሩ፣ ደግሞም ከእኔ ጋር በተቃራኒ መንገድ እንደ ሄዱ ቢመሰክሩ፤ እኔም ደግሞ ከእነርሱ ጋር በተቃራኒ እንደ ሄድሁ፣ ወደ ጠላቶቻቸውም ምድር እንዳመጣኋቸው፤ ያን ጊዜ ያልተገረዘ ልባቸው ቢዋረድ፣ የኃጢአታቸውንም ቅጣት ቢቀበሉ፤ ያን

ጊዜ ከያዕቆብ ጋር ያደረግሁትን ቃል ኪዳን አስባለሁ፤ ከይስሐቅም ጋር ያደረግሁትን ቃል ኪዳን ደግሞ አስባለሁ። ከአብርሃምም ጋር ያደረግሁትን ቃል ኪዳን አስባለሁ፤ ምድሪቱንም አስባለሁ። ምድሪቱም ከእነርሱ ትተዋለች። በእነርሱ ሳይኖሩባት ምድረ በዳ ሆና ሳለች ሰንበቶቿን ትደሰታለች፤ እነርሱም የኃጢአታቸውን ቅጣት ይቀበላሉ፤ ምክንያቱም ፍርዶቹን ንቀዋልና፤ ነፍሳቸውም ሥርዓቱን ጠልታለችና። ነገር ግን ለዚህ ሁሉ ቢሆንም፣ በጠላቶቻቸው ምድር ሳሉ ፈጽሞ ለማጥፋትና ከእነርሱ ጋር ያደረግሁትን ቃል ኪዳን ለማፍረስ አልጥላቸውም፤ አልጠላቸውምም፤ እኔ እግዚአብሔር አምላካቸው ነኝና። ነገር ግን አምላካቸው እሆን ዘንድ በአሕዛብ ፊት ከግብፅ ምድር ያወጣኋቸውን የቀድሞ አባቶቻቸውን ቃል ኪዳን ስለ እነርሱ አስባለሁ፤ እኔ እግዚአብሔር ነኝ። እነዚህ እግዚአብሔር በሲና ተራራ በሙሴ እጅ በእርሱና በእስራኤል ልጆች መካከል ያደረጋቸው ሥርዓቶችና ፍርዶች ሕጎችም ናቸው። ዘሌዋውያን 26፡36-46።

የዳንኤል በዘጠነኛው ምዕራፍ ያለው ጸሎት፣ በጠላት ምድር ተበትነው ራሳቸውን ለሚያገኙ ሰዎች የተዘጋጀውን ምክር እያንዳንዱን ክፍል ይመለከታል። ያ ጸሎት በሁለተኛው ምዕራፍ ካለው ጸሎቱ ጋር ሊጣጣም ይገባል፤ ሁለቱም በአንድነት በራእይ ምዕራፍ አሥራ አንድ ያሉትን፣ በዚያች ታላቅ ከተማ የሰዶምና የግብፅ ጎዳናዎች ላይ ሞተው የነበሩትን፣ እነርሱም ደግሞ እንደ ተበተኑ ያገኙትን ሰዎች ጸሎት ይወክላሉ። ዳንኤል ጸሎቱን ሲያበቃ፣ ገብርኤል የ"mareh" ራእይን መግለጽ ሥራ ለመፈጸም እንደገና ይመለሳል፤ እንዲሁም መንፈስ ቅዱስ ለራእይ ምዕራፍ አሥራ አንድ ሁለቱ ምስክሮች ሊፈጽሙ ያሰበው ነው።

እኔም እየተናገርሁና እየጸለይሁ፣ ኃጢአቴንም የሕዝቤን የእስራኤልንም ኃጢአት እየተናዘዘሁ፣ ስለ አምላኬም ቅዱስ ተራራ ልመናዬን በእግዚአብሔር በአምላኬ ፊት እያቀረብሁ ሳለሁ፤ አዎን፣ በጸሎት እየተናገርሁ ሳለሁ፣ በመጀመሪያ በራእይ ያየሁት ያ ሰው ገብርኤል፣ ፈጥኖ እየበረረ መጥቶ በምሽቱ መሥዋዕት ጊዜ ዳሰሰኝ። እርሱም አስተማረኝ፣ ከእኔም ጋር ተናገረ፣ እንዲህም አለ፤ ዳንኤል ሆይ፣ አሁን ጥብብንና ማስተዋልን ልሰጥህ ወጥቼ መጥቻለሁ። ዳንኤል 9፡20-22።

ይህን ጥናት በሚቀጥለው ጽሑፍ እንቀጥላለን።

ከባቢሎን ውድቀት ጥቂት ቀደም ብሎ፣ ዳንኤል በእነዚህ ትንቢቶች ላይ ሲያሰላስልና ስለ ዘመናቱ ማስተዋል እንዲያገኝ እግዚአብሔርን ሲፈልግ፣ ስለ መንግሥታት መነሳትና መውደቅ ተከታታይ ራእዮች ተሰጡት። በመጀመሪያው ራእይ፣ በዳንኤል መጽሐፍ ሰባተኛ ምዕራፍ እንደ ተመዘገበው፣ ትርጓሜ ተሰጠው፤ ሆኖም ሁሉም ነገር ለነቢዩ ግልጽ አልሆነም። "ሐሳቤ እጅግ አስጨነቀኝ፣" ሲል በዚያን ጊዜ ስላጋጠመው ተሞክሮ ጻፈ፣ "ፊቴም ተለወጠብኝ፤ ነገሩን ግን በልቤ ጠበቅሁት።" ዳንኤል 7፡28።

"በሌላ ራእይ ደግሞ ስለ ወደፊቱ ክስተቶች ተጨማሪ ብርሃን ተሰጠ፤ እናም በዚህ ራእይ መጨረሻ ዳንኤል 'አንድ ቅዱስ ሲናገር ሰማሁ፣ ሌላም ቅዱስ ለዚያ ሲናገር ለነበረው ቅዱስ፡- ራእይ እስከ መቼ ነው?' ብሎ ሲል ሰማ። ዳንኤል 8፡13። የተሰጠው መልስ፣ 'እስከ ሁለት ሺህ ሦስት መቶ ማታና ጥዋት ድረስ፤ ከዚያም በኋላ መቅደሱ ይነጻል' (ቁጥር 14) ብሎ ስለ ነበረ፣ እርሱን እጅግ ግራ አጋባው። የራእዩን ትርጉም በትጋት ፈለገ። በኤርምያስ አማካኝነት አስቀድሞ የተነገረው የሰባው ዓመት ምርኮኝነት ከእነዚያ ሁለት ሺህ ሦስት መቶ ዓመታት ጋር ምን ግንኙነት እንዳለው ሊያስተውል አልቻለም፤ በራእይም ሰማያዊው ጎብኚ ከእግዚአብሔር መቅደስ መንጻት በፊት እንደሚያልፍ እነዚያን ዓመታት እንደሚናገር ሰምቶ ነበር። መልአኩ ገብርኤል ከፊል ትርጓሜ ሰጠው፤ ሆኖም ነቢዩ 'ራእይ... ለብዙ ቀናት ነው' የሚሉትን ቃላት በሰማ ጊዜ ወዲያውኑ ወደቀ። 'እኔ ዳንኤል ደክሜ ወደቅሁ' ሲል ልምዱን ይመዘግባል፤ 'ጥቂት ቀናትም ታመምሁ፤ ከዚያም በኋላ ተነሥቼ የንጉሡን ሥራ አከናወንሁ፤ በራእይም ተደነቅሁ፣ የሚያስተውለውም አልነበረም።' ቁጥሮች 26, 27።"

ለእስራኤል ጉዳይ ገና ከባድ ሸክም ተሸክሞ ሳለ፣ ዳንኤል የኤርምያስን ትንቢቶች እንደገና መረመረ። እነርሱ እጅግ ግልጽ ነበሩ—እስከዚያ ድረስ ግልጽ ነበሩና በመጽሐፍት የተመዘገቡትን እነዚህ ምስክሮች በማየት፣ “እግዚአብሔርም ቃሉን ወደ ነቢዩ ኤርምያስ እንዳመጣ፣ የኢየሩሳሌም ጥፋት ሰባ ዓመት እንዲፈጸም የዓመታቱን ቍጥር” ተረዳ። ዳንኤል 9፡2።

“በትንቢት እርግጠኛ ቃል ላይ የተመሠረተ እምነት ይዞ፣ ዳንኤል እነዚህ ተስፋዎች ፈጥነው እንዲፈጸሙ ለጌታ ተማፀነ። የእግዚአብሔር ክብር እንዲጠበቅ ተማፀነ። በልመናውም ውስጥ ከመለኮታዊው ዓላማ ጎድለው ከወደቁት ጋር ራሱን ሙሉ በሙሉ አንድ አደረገ፤ ኃጢአታቸውንም እንደ ራሱ ኃጢአት ተናዘዘ።” ነቢያትና ነገሥታት፣ 553, 554.